

NOTITIE AANVRAAG EX ARTIKEL 75 WET VOORTGEZET ONDERWIJS

Provincie Utrecht

Nagekomen aanvraag

Het ministerie van OC&W heeft een tweede verzoek ex artikel 75 WVO (fusie, omzetting, splitsing en verplaatsing van scholen) ter advisering aan de provincie gestuurd.

De aanvraag

(OCW-nr A75-2007-25)

De Stichting voor Chr. VO op Reformatorische Grondslag De Driestar vraagt voor haar school De Driestar (hoofdvestiging te Gouda, nevenvestigingen in Leiden en Lekkerkerk) per 1 augustus 2007 een nevenvestiging in Houten met brede instroom in de onderbouw en afsluitend onderwijs voor VMBO theoretische en gemengde leerweg (inclusief leerwegondersteunend onderwijs, LWOO).

Juridische grondslag

Artikel 75 van de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO) regelt verschillende mogelijke beslissingen met infrastructurele gevolgen die besturen kunnen nemen met betrekking tot de onder hen ressorterende scholen: fusie, verplaatsing, omzetting, dubbelaanbod, celdeling, nevenvestiging. Het advies van de provincie dient zich vooral toe te spitsen op de vraag of het verzoek past binnen het evenwichtige geheel van onderwijsvoorzieningen. Centrale doelstelling van de planning van onderwijsvoorzieningen is het tot stand brengen en in standhouden van een evenwichtig geheel van onderwijsvoorzieningen naar soort van onderwijs, mede gelet op het verlangde onderwijs in het betrokken gebied.

Op korte termijn zal voor dit soort aanvragen dezelfde werkwijze gehanteerd worden zoals nu voor het VMBO mogelijk is, namelijk door middel van het regionaal arrangement.

Om regionale knelpunten aan te pakken biedt de minister van OCW de mogelijkheid om door samenwerking in een regio toestemming te krijgen voor het stichten, verplaatsen en/of omzetten van VMBO-afdelingen en voor het stichten van nevenvestigingen voor VMBO, ook als niet volledig voldaan wordt aan wettelijke (stichtings)normen. Voorwaarde is dat aan de verzoeken om toestemming een integraal plan ten grondslag ligt: het zogenaamde Regionaal arrangement.

Het Regionaal arrangement is onderdeel van een bredere Regiovisie: met een Regiovisie wordt zowel een kwantitatieve als een kwalitatieve versterking van het VMBO beoogd: bevordering van innovatie en attractiviteit van het VMBO, afstemming met het vervolgonderwijs en het bedrijfsleven.

Consequenties van de Regiovisie voor de infrastructuur van het VMBO worden uitgewerkt in het Regionaal arrangement: het is een samenwerkingsovereenkomst met een looptijd van tenminste vijf jaar tussen scholen met VMBO. De samenwerkingsovereenkomst moet gericht zijn op regionale versterking van het VMBO-aanbod in relatie tot het vervolgonderwijs en regionale economische en arbeidsmarktontwikkelingen. Bij de opstelling van de Regiovisie zijn, naast de VMBO-scholen, ook het vervolgonderwijs, het regionale bedrijfsleven en de gemeenten (onder andere in verband met huisvestingsconsequenties) betrokken.

De werkwijze van het Regionaal Arrangement zal ingepast worden in de nieuwe wetgeving rond de voorzieningenplanning voortgezet onderwijs die nu voorbereid wordt. Verwacht wordt dat na 1 augustus 2008, alle veranderingen in de voorzieningenstructuur, ook voor HAVO/VWO, door de regio zullen worden bepaald, met uitzondering van het stichten van scholen. Ter voorbereiding van het wetgevingstraject is een uitwerkingsnotitie naar de Tweede Kamer gestuurd die een aanzet hiertoe geeft. De toekomstige wetgeving beslaat het hele voortgezet onderwijs, inclusief VMBO.

Beoordeling van de aanvraag

Op een nevenvestiging mag alleen basisvorming worden aangeboden. Dat betekent dat wij het onderdeel van de aanvraag betreffende afsluitend onderwijs voor VMBO theoretische en gemengde leerweg verder buiten beschouwing laten.

Centrale doelstelling van de planning van onderwijsvoorzieningen is te komen tot een evenwichtig geheel van onderwijsvoorzieningen naar soort van onderwijs, mede gelet op het verlangde onderwijs in het betrokken gebied. De verzoeken worden in dit kader beoordeeld. Hierbij speelt het effect op omliggende scholen een belangrijke rol.

Evenwicht is derhalve het sleutelwoord in de planning van VO-voorzieningen. Daar waar het evenwicht bereikt is, is het beleid erop gericht dit evenwicht te handhaven. Elke verandering die dit evenwicht dreigt te verstoren, zal kritisch worden beoordeeld.

Bij de beoordeling wordt een aantal criteria gehanteerd waarvan de belangrijkste zijn:

- A. Het aantal leerlingen op de nevenvestiging (met uitsluitend basisvorming) moet op lange termijn minimaal 450 bedragen.
- B. Er mag geen substantieel verlies van leerlingen optreden bij omliggende scholen van dezelfde soort die niet onder hetzelfde bestuur vallen als de scholengemeenschap die de nieuwe nevenvestiging aanvraagt.

Ad A Het aantal leerlingen op de nevenvestiging moet op lange termijn minimaal 450 bedragen.

Aan een nieuwe nevenvestiging wordt uitsluitend basisvorming gegeven. Dat betekent dat de eis van 450 leerlingen betrekking heeft op 3 leerjaren HAVO/VWO en 2 leerjaren VMBO.

De prognose van het bestuur van De Driestar is aan de optimistische kant en lijkt toegerekend naar het vereiste aantal leerlingen.

Onze kritiepunten:

- Het voor 100 % meenemen van het potentieel in Woerden en Montfoort is, gezien de nabijheid van de hoofdvestiging van De Driestar in Gouda, geen acceptabele aanname
- Ook het ruim meerekenen van het potentieel in een deel van Oost-Utrecht en in Culemborg en Geldermalsen is niet acceptabel, gezien de nabijheid van de vestigingen van het eveneens Reformatorische Van Lodenstein College in Amersfoort en Kesteren
- Ons niet duidelijk waar de vermenigvuldigingsfactor van 3,1 vandaan komt. Aangezien het bestuur een verzoek heeft ingediend om ook afsluitend onderwijs VMBO theoretische en gemengde leerweg aan te mogen bieden gaan we ervan uit dat dit laatste erin verwerkt is. Gegeven het feit dat alleen basisvorming mag worden aangeboden op een nevenvestiging moeten we concluderen dat het getal van 3,1 te hoog is.

Onze berekening komt eerder uit op rond de 350 leerlingen.

Er wordt daarmee niet voldaan aan de eis van minimaal 450 leerlingen.

Ad B Er mag geen substantieel verlies van leerlingen optreden bij omliggende scholen

Gezien de reacties van verschillende scholen op de aanvraag lijkt het erop dat met het stichten van de nevenvestiging het evenwichtig geheel wordt verstoord; betrokken scholen vrezen een substantieel verlies van leerlingen (meer dan 10 %) doordat geworven wordt in hun gebied (zie verder bij de behandeling van de ingediende bedenkingen).

Ingediende bedenkingen

In de procedure voor goedkeuring van een VO-voorziening is voor de besturen van voortgezet onderwijs een belangrijke rol weggelegd met het oog op de bewaking van het evenwicht. Een schoolbestuur dat een verandering wenst, is hierdoor in belangrijke mate afhankelijk van de andere besturen in de regio. Voorbeeld: voor de vorming van een nieuwe nevenvestiging voor een scholengemeenschap dient het bestuur dat de nevenvestiging wenst een schriftelijk regioplan over te leggen, waarbij inzicht wordt gegeven in de negatieve effecten voor omliggende scholen van dezelfde soort. Als er negatieve effecten worden verwacht, dient het betreffende schoolbestuur afspraken te maken over het wegnemen, danwel verzachten van die effecten. Het plan dient eveneens te bevatten de reacties van de omliggende schoolbesturen op aangeleverde berekening van de negatieve effecten.

Tevens zal de aanvrager inzicht moeten geven in de betrokkenheid van de andere actoren (provincie, gemeente, schoolbesturen) bij de totstandkoming van het regioplan.

Het grote aantal ingediende bedenkingen lijkt er op te wijzen dat De Driestar er niet in geslaagd is de omliggende scholen te overtuigen dat zij geen schade zullen lijden.

Aan alle schoolbesturen in de provincie en in de Gelderse gemeenten Culemborg en Geldermalsen is gemeld dat onderhavige aanvraag aanhangig is. Daarbij werden zij uitgenodigd aan te geven of men bedenkingen heeft tegen honorering van het verzoek van De Driestar tot stichting van een nevenvestiging in Houten.

Door verschillende schoolbesturen en gemeenten zijn bedenkingen ingezonden. Hieronder wordt eerst opgesomd welke besturen en gemeenten bedenkingen hebben ingediend; vervolgens wordt weergegeven welke hun bedenkingen zijn.

- Ichthus College te Veenendaal
- Van Lodenstein College te Amersfoort
- De Passie te Utrecht
- Samenwerkingsverband LZVO “Zuid-Utrecht”
- College De Heemlanden te Houten
- Gemeente Houten
- Willibrord Stichting
- Regiogroep Utrecht-Zuid
- Koningin Wilhelmina College te Culemborg
- Gemeente Utrecht

Weergave bedenkingen

- Ichthus College

Het Ichthus College is een school voor PC VWO-HAVO-VMBO theoretische leerweg gevestigd in Veenendaal. Met deze school heeft De Driestar in eerste instantie geen overleg gehad, hoewel de signatuur ervan dicht tegen de Reformatorische aanzit; beide scholen zullen hun leerlingen werven onder dezelfde bevolking. Het bestuur van het Ichthus College verwacht een negatieve invloed op het leerlingenaantal. Bij de nieuwbouw voor de school, die medio 2007 klaar zal zijn, is rekening gehouden met een voortgezette leerlingengroep uit Houten en omgeving.

Onlangs heeft een gesprek tussen beide besturen plaatsgehad. Dit heeft niet geleid tot een wijziging van het standpunt van het Ichthus College.

- Van Lodenstein College te Amersfoort

De Driestar heeft wel overleg gehad met het Van Lodenstein College. Het bestuur van deze school, evenals De Driestar Reformatorisch, is op zich niet tegen het stichten van een nevenvestiging van De Driestar. Men heeft wel bezwaar tegen het huisvesten van de school in Houten, omdat dit tot hun voedingsgebied hoort. Men verwacht een substantieel leerlingenverlies (om en nabij de 10 %).

- De Passie te Utrecht

De Passie is een school voor Evangelisch VWO-HAVO-VMBO gevestigd in Utrecht. Deze school, die haar leerlingen voor een deel betreft uit dezelfde bevolkingsgroep als De Driestar, verwacht een zodanig leerlingenverlies dat hun voortbestaan in gevaar kan komen.

- Samenwerkingsverband Leerlingenzorg voortgezet onderwijs (LZVO) “Zuid-Utrecht”

Het samenwerkingsverband heeft tot doel het bevorderen dat alle leerlingen in de regio, die speciale zorg behoeven, een adequaat onderwijsaanbod kan worden geboden op de scholen die deel uitmaken van dit verband.

Hun bezwaar richt zich met name op het verzoek op de nevenvestiging ook Leerweg ondersteunend onderwijs (LWOO) aan te mogen bieden. Voor deze regio, die oorspronkelijk geen enkel onderwijs

had dat omgezet kon worden in LWOO (met name het vroegere Voortgezet LOM), is een speciale bekostigingsregeling getroffen door OCW. Daardoor kan in deze regio LWOO aangeboden worden. De gevraagde nevenvestiging past niet in het evenwichtig geheel van voorzieningen; het doorkruist het zorgvuldig tot stand gekomen regionaal arrangement Zuid-Utrecht (Houten-Nieuwegein). Daarbinnen is nadrukkelijk de zorg voor LWOO leerlingen aan de orde geweest. Een uitbreiding van het onderwijsaanbod leidt alleen maar tot versnippering en gaat ten koste van de LWOO-leerlingen.

- College De Heemlanden te Houten

De gevraagde nevenvestiging past niet in het evenwichtig geheel van voorzieningen; het doorkruist het zorgvuldig tot stand gekomen regionaal arrangement Zuid-Utrecht (Houten-Nieuwegein).

College De Heemlanden ijvert al heel lang voor het aanbieden van beroepsgericht VMBO.

Bij honorering van het verzoek van De Driestar, met daarin opgenomen VMBO theoretische en gemengde leerweg, zou “via een achterdeurtje” voor een heel andere school toestemming komen om een vorm van VMBO-beroepsgericht aan te bieden.

Het in Houten gewenste beroepsonderwijs zal door het strikte toelatingsbeleid van De Driestar, gebaseerd op de Reformatorische denominatie, voor het overgrote deel van de leerlingen die beroepsonderwijs willen volgen niet toegankelijk zijn.

- Gemeente Houten

De gemeente Houten is op zich niet tegen de gevraagde nevenvestiging; dit is echter niet het moment ervoor. Allereerst moet de gerechtvaardigde wens van College De Heemlanden om te komen tot beroepsgericht VMBO uitgevoerd worden. Verder onderschrijft men de argumenten van College De Heemlanden.

- Willibrord Stichting

Het Oosterlicht College te Nieuwegein (PC, VWO-HAVO-VMBO-breed), die een aanzienlijke groep leerlingen uit Houten trekt, verwacht een substantieel leerlingenverlies bij vestiging van een nevenvestiging van De Driestar: leerlingen uit Houten zullen niet meer naar Nieuwegein gaan, leerlingen uit Nieuwegein trekken naar Houten.

- Regiogroep Utrecht-Zuid

De gevraagde nevenvestiging past niet in het evenwichtig geheel van voorzieningen; het doorkruist het zorgvuldig tot stand gekomen regionaal arrangement Zuid-Utrecht (Houten-Nieuwegein).

De door College De Heemlanden en de gemeente Houten aangegeven bezwaren worden door de Regiogroep onderschreven.

Daarnaast geeft men aan dat De Driestar zich in zijn leerlingenprognose rijk rekent door een te groot voedingsgebied te hanteren.

- Koningin Wilhelmina College te Culemborg

Deze PC school voor VWO-HAVO-VMBO breed-Praktijkonderwijs, die ongeveer 10 % van zijn leerlingen uit Houten trekt en 40 % uit de andere omliggende gemeenten, verwacht een substantieel leerlingenverlies.

- Gemeente Utrecht

Door het stichten van de nevenvestiging van De Driestar wordt de “witte vlucht” uit de stad Utrecht naar de regiogemeenten mogelijk versterkt. Door deze nevenvestiging die voor verschillende scholen (substantieel) leerlingenverlies betekent, zullen deze scholen in de regio zich mogelijk genooddaakt voelen meer leerlingen uit de stad Utrecht te gaan werven. De segregatie wordt op deze wijze eerder versterkt dan tegengegaan. Voor het tegengaan van de segregatie heeft de provincie zich de laatste jaren ook ingezet.

Samenvatting bedenkingen

In Houten zelf is er weinig behoefte aan Reformatorisch onderwijs. Het zorgvuldig tot stand gekomen regionaal arrangement Zuid-Utrecht (Houten-Nieuwegein) wordt door een verzoek van een relatief kleine groep ouders uit Houten onderuitgehaald.

De school heeft een groot voedingsgebied dat grotendeels overlapt met andere scholen van dezelfde danwel aanverwante signatuur. Verschillende scholen in de wijde omgeving zullen een (substantieel) verlies van leerlingen gaan lijden.

Conclusies

De aanvraag voldoet niet aan de criteria:

- A. Op lange termijn wordt niet voldaan aan de eis van minimaal 450 leerlingen.
- B. Verschillende scholen van Reformatorische danwel PC signatuur in de omgeving vrezten een (substantieel) leerlingenverlies.

Daarnaast past de gevraagde nevenvestiging niet in het evenwichtig geheel van voorzieningen, het dreigt het zorgvuldig tot stand gekomen regionaal arrangement van de scholen in Nieuwegein-Houten te doorkruisen.

Advies GS

Gedeputeerde staten brengen een negatief advies uit over het verzoek van de Stichting voor Chr. VO op Reformatorische Grondslag De Driestar om per 1 augustus 2007 een nevenvestiging te stichten in Houten voor De Driestar (hoofdvestiging in Gouda, nevenvestigingen in Leiden en Lekkerkerk).